

Missä mennään Luomu 2.0/ odotukset oppilaitoksille

Luomupetuksen kehittäminen -seminaari Mustialassa

Maatalousneuvos Anna-Leena Miettinen

MMM ruokaosasto/markkinayksikkö

1.12.2023

Luomu 2.0 toimeenpanosuunnitelma 02/2023

- Välitavoitteita asetettu vs. Luomu 2.0 –ohjelman 23.6.2021
- Tavoitteille toimenpiteet, mittarit, rahoituslähteet

Tavoite 1: Luomun kulutuskysyntä kasvaa

Välitavoitteet – Vuonna 2025: 40% suomalaisista tunnistaa varmasti EU:n luomumerkin luomumerkiksi ja suomalaisista 35% on luomun aktiivikäyttäjiä
– Vuonna 2030: luomun markkinaosuus on 5 % ja suomalaisista luomun aktiivikäyttäjiä on 40 %

1.1 Luomutietoisuus nousee viestinnän ja kampanjoiden avulla

1.2 Luomun käytön kestävyysyhtiöselvennetään - Luomusta on tarjolla objektiivista ja luotettavaa tietoa riittävän selkeässä muodossa

1.3 Luomun kehittäminen matkailupalveluissa

Tavoite 2. Ammattikeittiöiden luomun käytön lisääminen

Välitavoitteet vuodelle 2025: – Luomun käyttötavoite 18 prosenttia toteutuneista elintarvikehankinnoista (kg) julkisissa ruokapalveluissa – 60 % koulujakelutuetusta maidosta luomua ja 25 % koulujakelutuetusta hedelmistä ja vihanneksista luomua

2.1 Luomutuotannon lisäarvo ja ekologiset hyödyt näkyviin - Hyödyt esille ympäristö- ja ilmastovaikutusten vähentämisessä ja eläinten hyvinvoinnissa

2.2 Vuoropuhelun lisääminen koko ketjun kesken kotimaisen luomualkutuotannon ja -tuotteiden kehittämiseksi ammattikeittiöiden ja ruokapalveluiden tarpeisiin

2.3 Luomun osuuden lisääminen koulujakelujärjestelmässä yksinkertaistamalla järjestelmää, lisäämällä tuotevalikoimaa (yhteistyössä ruokapalveluiden kanssa) ja tarkastelemalla tuen suuruutta – koulujakelustrategian/ liitännäistoimien arviointi

2.4 Selvitetään Portaat luomuun -ohjelman vaikuttavuus ja kehittämistarpeet, osana selvitystä arvioidaan tarvetta kehittää ohjelma ammattikeittiöiden sertifioiduksi luomujärjestelmäksi

2.5 Luomu osaksi ruoka-, kunta-, hyvinvointialue- ja hankintastrategioita

Tavoite 3. Luomuelintarvikkeiden valikoima kasvaa ja jalostusaste nousee

- 3.1 Luomuelintarvikejalostuksen tutkimusta lisätään
- 3.2 Elintarvikeyritysten, hankintaorganisaatioiden ja ammattikeittiöiden yhteistyön kehittäminen
- 3.3 Elintarviketeollisuus ja kauppa näkevät luomualan mahdollisuutena ja tulevaisuuden alana. Raaka-aineen saannin varmentamiseksi sopimustuotantoa lisätään
- 3.4 Elintarviketeollisuudessa työskentelevien luomuosaaminen kasvaa

Tavoite 4. Suomesta merkittävä luomutuotteiden viejämaa

- 4.1 Yritysten kannustaminen luomuviennin kasvattamiseen
- 4.2 Luomuelintarvikeviennin edistämiprojekti
- 4.3 Ylläpidetään tietoja eri maiden kansallisista luomustandardeista ja täydennetään tietopalveluja tärkeimpien luomuviennin kohdemaiden yksityisten luomumerkkien vaatimusten osalta

Tavoite 5. Luomutuotannon lisääminen

- 5.1 Kannustetaan tuottamaan kotimaan ja viennin kysyntään vastaavia raaka-aineita
- 5.2 Hehtaarisatojen ja viljelyvarmuuden kasvattaminen viljelymenetelmiä ja osaamista kehittämällä
- 5.3 Luomueläintuotannon vahvistaminen
- 5.4 Viljelytapojen kehittäminen ja viljelijöiden osaamisen ja yhteistyön lisääminen tutkimuksen, koulutuksen ja neuvonnan keinoin
- 5.5 Kannustetaan neuvonnan ja tutkimuksen keinoin erikoistuotteiden tuotannon lisäämiseen
- 5.6 Luomusiemenen ja -taimien tuotannon kaksinkertaistaminen. Luomulajikekokeiden perustaminen
- 5.7 Edistetään tilojen välisen yhteistyön kehittymistä

Tavoite 6. Luomukeruuotannon kasvattaminen

- Välitavoitteet: – 2023: Selvitetään, löytyykö sellaisia luomusertifiointikäytäntöjä, joissa metsänomistajille on helpompi tapa liittää metsänsä luomukeruuseen nykyisen lainsäädännön puitteissa. Käynnistetään pilotit, joissa kokeillaan ryhmäsertifiointia muidenkin kuin jokamiehen oikeudella kerättävien tuotteiden osalta ja kerätään tietoa kokeilujen pohjalta. – 2027: Kehitetään kannusteita, joilla saadaan metsänomistajia liittämään alueensa luomukeruualueisiin – 2030: Kaksinkertaistetaan nykyinen, 6,9 milj. hehtaarin luomukeruuupinta-ala
- 6.1 Luomukeruuupinta-alan kasvattaminen ja keruualueen hyödyntämisen tehostaminen
- 6.2 Kehitetään kattava, digitaalinen metsätietojärjestelmä luomukeruuseen
- 6.3 Kehitetään luomukelpoisia tuotantopanoksia ja lisätään niiden käyttöä
- 6.4 Vahvistetaan viestinnän ja markkinoinnin keinoin koko toimijaketjun tietoisuutta luomukeruuusta ja sen mahdollisuuksista ja vahvuuksista
- 6.5 Luomukeruuutilastoinnin kehittäminen

Tavoite 7: Luomuvesiviljelyn käynnistäminen

- 7.1 Käydään läpi lainsäädännön esteet ja mahdollisuudet
- 7.2 Kuullaan luomukalan tuottajina kehittyneiden tanskalaisten ja irlantilaisten tuottajien kokemuksia
- 7.3 Arvioidaan luomutuotannon kannattavuutta ja luomukalan kysyntää sekä ASC ympäristömerkin merkitystä
- 7.4 Pohditaan ratkaisuja mahdollisten esteiden varalta ja harkitaan toimia luomutuotannon käynnistämisen mahdollistamiseksi.

Tavoite 8: Luomuosaaamisen ja tiedon lisääminen

- 8.1 Perustiedot luomusta toisen asteen ammatillisen opetuksen ja korkeakoulujen opetussuunnitelmiin
- 8.2 Maatalous- ja opetushallinnon välisen yhteistyön lisääminen
- 8.3 Luomututkimustulokset nopeasti tilojen ja yritysten käyttöön
- 8.4 EU:n tutkimus- ja innovaatiovarojen ja EIP-Agri varojen hyödyntäminen
European Innovation Partnership for Agricultural productivity and Sustainability (**EIP-AGRI**)
- 8.5 Luomuneuvonnan laadun turvaaminen tuotanto- ja yritysneuvonnassa

8.1 Perustiedot luomusta toisen asteen ammatillisen opetuksen ja korkeakoulujen opetussuunnitelmiin

- *Koulutuksen kehittämiseksi on tarpeen tehdä luomuoetuksen nykytilaa ja koulutuksen kehittämistarpeita koskeva selvitys. Siinä kartoitetaan luomukoulutuksen nykytilaa koko ruoka-alalla. Sen pitää kattaa maa- ja puutarhatalouden, kalatalouden ja keruutuotannon opetus ja elintarvikkeiden jatkojalostus. Myös kansainvälinen yhteistyö ja verkostot pitää kartoittaa. Selvityksen pohjalta pystytään kehittämään eri asteiden opetussuunnitelmia ja opettajankoulutusta ja varmistamaan koulutustarjontaa.*

Ruokaketjuhankehaku kesä 2022

Selvitys luomuopetuksen nykytilasta ja kehittämistarpeista

- Luomu 2.0 –ohjelman yksi tavoite on luomuosaamisen ja tiedon lisääminen. Ohjelmassa todetaan, että osaamisen kehittäminen lähtee koulutuksesta ja siksi perustiedot luomusta olisi otettava toisen asteen ammatillisen sekä AMK- ja ylemmän korkeakoulutuksen opetussuunnitelmiin.
- Jotta luomuopetusta ja oppilaitosten yhteistyötä pystytään kehittämään, olisi selvitettävä toisen asteen ammatillisten oppilaitosten, ammattikorkeakoulujen ja ylempien korkeakoulujen luomuopetuksen nykytila. Selvityksen pitäisi kattaa maatalous-, puutarha-, kalatalous-, keräilytuote-, restonomi- ja elintarvikeopetus ja lisäksi verkko-opinnot sekä selvittää kansainvälisen yhteistyön tila luomuopetuksessa. Samalla olisi tehtävä koulutustarve-selvitys luomualan elintarvikeyritysten erityistarpeista luomuosaamisessa.
- Selvitykset olisivat pohjana opetussuunnitelmien kehittämiseksi, kotimaisten ja ulkomaisten oppilaitosten yhteistyölle ja toimijoiden verkoston luomiselle. Niiden pohjalta voitaisiin varmistaa luomuopetuksen kattavuus ja saatavuus ja kehittää verkko-opetusta. Ne olisivat myös pohjana opettajien täydennyskoulutuksen kehittämiseksi ja opetustilaverkoston luomiselle.

-> LUKOKE

8.2 Maatalous- ja opetushallinnon välisen yhteistyön lisääminen

- Maatalous- ja opetushallinnon yhteistyössä on tärkeää rakentaa luomuasioiden parissa toimivien verkosto. Yhteistyön tiivistämisen kannalta erilaiset vierailut ja muut tapahtumat ovat merkittävä osa toimintaa. Tiedon vaihtamiseksi tarvitaan säännöllisiä kokouksia ja erilaisia tapahtumia, kuten teemawebinaareja. Yhteistyön rakentaminen ja ylläpito edellyttävät toiminnan koordinaatiota ja toimintasuunnitelmaa. Aluksi on syytä tehdä nykytilaselvitys eli kartoitus nykyisistä tiedotus- ja tiedonvaihtomenetelmistä. Sen jälkeen alkaa verkoston rakentaminen ja avaintoimijoiden määrittely.

Tavoite 9. Lainsäädäntö ja valvonnan kehittäminen

- 9.1 Kehittäminen valvonnan järjestämisessä ja laadunvarmistamisessa
- 9.2 Ryhmäsertifiointi
- 9.3 Valvonnan menetelmien kehittäminen, erityisesti sähköisten menetelmien kehittäminen
- 9.4 Ehkäistään luomutuotteisiin liittyvää petoksellista toimintaa
- 9.5 Selvitetään luomusektorin tiedon käsittelyyn liittyvät tarpeet. Kehitys- ja innovointivarojen ohjaus tiedon käsittelyn tehostamiseksi luomutuotannossa pellolta pöytään

<https://mmm.fi/luomu>

Anna-leena.miettinen@gov.fi